

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΡΕΤΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΛΕΥΚΟΦΩΝΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1955

Μ. ΠΑΝΤΟΥΛΗΣ

Ε.Γ.Α.Π.Ε.Κ.Α.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ ΜΑΣ

2. ΡΙΜΑΤΑ ΚΟΡΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ

Τὸ στιχούργημα «Ριμάτα Κόρης καὶ Νέου», γνωστὸν καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐρωτική ἀπάτη», ἀποτελούμενον ἐξ 198 δεκαπεντασυλλάβων ὁμοιοκαταληκτῶν στίχων¹, εἶναι ἀπλὴ ἐρωτικὴ ἱστορία, μὲ θέμα τὸν νυκτερινὸν βιασμὸν τῆς περὶ τὰς ἐρωτικὰς δολοπλοκίας ἀπειροῦ νεαρᾶς πρωταγωνιστρίας².

Νεαρὸς ἐραστὴς ζητεῖ παρὰ τῆς κόρης νὰ γευθῆ μετ' αὐτοῦ τοὺς καρπούς τῆς ἀγάπης, ἀλλ' ἐκείνη, ὡς συνετὴ καὶ σώφρων, ἀπαιτεῖ προηγουμένως ἐπίσημον διαβεβαίωσιν γάμου, ἀρνούμενη, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει οἰανδήποτε ὑποχώρησιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐραστοῦ τῆς. Μάτην ὁ νέος ἐπανερχεται τὰς νύκτας ὑπὸ τὸ παράθυρόν τῆς καὶ μέχρι φορτικότητος ἐπαναλαμβάνει τὰς προτάσεις του· ἡ νέα ἐπιμένει, ὅπως προηγηθῆ ἡ ἀνταλλαγὴ τοῦ γαμηλίου δακτυλιδίου. Μετὰ βαρείας ἀντεγκλήσεις, ὁ νέος τότε ἀπειλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον, καὶ ἐξαφανίζεται. Εἰς τὴν πραγματικότητά ὅμως πρόκειται περὶ ἐρωτικοῦ τεχνάσματος. Ὁ πολύπειρος ἐραστὴς φαινομενικῶς προσποιεῖται τὸν ἀδιάφορον, ἵνα οὕτω καθησυχάσῃ ἀφ' ἑνὸς τὴν νέαν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξάψῃ ἐν ταύτῳ τὴν φαντασίαν τῆς. Ἀφίνει νὰ παρέλθῃ ἕτος περίπου, καὶ μίαν νύκτα, ἐνῶ ἡ κόρη κοιμᾶται ἀνύποπτος εἰς τὴν κλίνην τῆς, δραματιζομένη μελλοντικὰς ἐρωτικὰς ἐπιτυχίας, ὁ νέος εἰσβάλλει κρυφίως εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς καὶ ἐπιτυγχάνει, διὰ τῆς ἀπάτης καὶ τῆς βίας, ὅτι δὲν εἶχε κατορθώσει διὰ τῶν ἱκεσιῶν καὶ τῆς πειθοῦς. Μετὰ ταῦτα, ἐπαιρόμενος διὰ τὴν ἐπιτυ-

χίαν του, γίνεται ἰταμὸς καὶ διὰ σαρκαστικῶν ἐκφράσεων εἰρωνεύεται τὴν νέαν διὰ τὰς προηγουμένας ἀντιρρήσεις τῆς· ἐκείνη δέ, ἀντιληφθεῖσα πλέον τὴν ἀπάτην καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ ἐραστοῦ τῆς, ἐκσπᾷ εἰς φοβεράς κατάρας ἐναντίον του καὶ, ἐκ παραλλήλου, συμβουλεύει τὰς φίλας καὶ γνωστὰς τῆς νὰ προσέξωσι τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν δολιότητα τῶν ἀνδρῶν διὰ νὰ μὴ ὑποστῶσι τυχόν τὴν αὐτὴν τύχην.

Τὸ στιχούργημα τοῦτο εἶναι γνήσιον προϊόν τῆς ἑλληνικῆς μούσης καὶ ἀνήκει εἰς τὰ τεχνικώτερα δημῶδη λογοτεχνικὰ μνημεῖα τῆς ἐποχῆς. Τὴν ἀφήγησιν διακρίνει ἡ σεμνότης καὶ ἡ εὐγένεια τῆς ἐκφράσεως, καίτοι δὲ τὸ θέμα ἀναφέρεται εἰς ἐρωτικὸν ἐκβιασμὸν, ἵποτε τὸ χυδαῖον ἢ τὸ ἀπρέπες δὲν ἀπαντᾷ εἰς αὐτήν. Ὁ διάλογος εἶναι πάντοτε ζωηρὸς καὶ οἱ χαρακτηρισμοὶ τῶν δύο πρωταγωνιστῶν διαγράφονται καθαρῶς καὶ μετὰ σαφηνείας.

Τὸ ὄφος ἐνθυμίζει ἐν πολλοῖς τὴν δημοτικὴν ποίησιν, διὸ ὑπεστηρίχθη ὅτι δὲν ἀποκλείεται δημοτικὴ προέλευσις αὐτοῦ. Γράφει σχετικῶς ὁ Βουτιερίδης: «Οἱ στίχοι «ἀκούσατε γειτόνισσες» καὶ ἐφεξῆς ἔχουν μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τοὺς στίχους ἀναλόγου δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Καὶ τοῦτο ἴσως συνετέλεσεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς γνώμης, καθ' ἣν ἡ «Ριμάτα» αὐτὴ εἶναι δημοτικὸν τραγούδι. Πάντως ὅμως ἐκ τῆς ὁμοιότητος ταύτης δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν δύο τινά, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται καὶ μὲ ἄλλα ποιήματα: ἢ ὅτι ὁ ἀγνωστος ποιητὴς τῆς «Ριμάτας» ἐχρησιμοποίησε καὶ στίχους ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια ἢ ὅτι τὸ ποίημά του ἐκυκλοφόρησε μεταξὺ τοῦ λαοῦ τόσον, ὥστε τέλος ἀπεσπάσθησαν ἐξ αὐτοῦ στίχοι καὶ διεσώθησαν εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ὑπὸ μορφήν πλέον δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Τὸ τοιοῦτον συνέβη εἰς μέγαν βαθμὸν μὲ τὰ προϊόντα τῆς παλαιότερας ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ δι' αὐτὸ ἀποβαίνει τόσον δύσκολος πολλακίς ἢ διάκρισις μεταξὺ ἐντέχνων ποιημάτων καὶ κυρίως δημοτικῶν τραγουδιῶν»³.

¹ Ἀγνωστοὶ παραμένουν ὁ συγγραφεὺς

1. Τὸ στιχούργημα ἐξεδόθη δις ὑπὸ τοῦ É. Legrand, τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ βιενναίου κώδικος 244 (στίχ. 160) ἐν Recueil de chansons populaires grecques (1874), σελ. 21 - 35, καὶ τὸ δεύτερον ἐκ τοῦ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος Y 89 sup, (στίχ. 198) ἐν Bibliothèque grecque vulgaire, tom. II, (1881), σελ. LIX - LXIV καὶ 51 - 57.

2. Διὰ γενικὰς πληροφορίας βλ. Κρουμβάχερ, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας, μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου, Ἀθῆναι 1900, τόμ. Γ', σελ. 65 - 66 καὶ Ἡλ. Βουτιερίδης, Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Ἀθῆναι 1927, τόμ. Β', σελ. 54 - 57.

3. Ἡλ. Βουτιερίδης, Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, ἐνθ' ἀν., σελ. 57.

ὡς και ὁ τόπος και ὁ χρόνος τῆς συγγραφῆς. Διάφορα στοιχεῖα ἐπιτρέπουν νὰ τοποθετήσωμεν ταύτην εἰς τὸν 15ον αἰῶνα⁴, γλωσσικοὶ δὲ τινες τύποι (ὡς τὸ εἰς μίον,

στ. 154) καθιστῶσι πιθανήν, οὐχὶ ὁμως και βεβαίαν, τὴν ὑπόθεσιν περὶ κρητικῆς καταγωγῆς τοῦ ποιήματος⁵. Ἴδου τὸ κείμενον⁶:

ΡΙΜΑΤΑ⁷ ΚΟΡΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ

Κόρη και νιὸς δικάζεται ἀπὸ⁷ νὰ παραθύρι
 μιὰ νύκτα, ὅσα πῶδωσεν ἀγῆς τὸ σημαντήρι.
 Ὁ νιώτερος ζητᾷ φιλι κ' ἡ κόρη δακτυλίδι
 ὁ νιὸς τὸ δακτυλίδιν του τῆς κόρης δὲν τὸ δίδει,
 5 μὰ με κρυφὰ κομπώματα δώσει το θέλει, λέγει
 και πῶς και τί και ποταπῶς, με τί τρόπον τὸ λέγει:
 «Ὦνταν ὁ σκύλος και ὁ λαγὸς κάμουν ἀδελφοσύνη,
 κ' ἡ κάτα με τὸ ποντικὸν κάμουν συντεκνοσύνη,
 10 ὄντεν ὁ κόρακας γενῆ ἄσπρος σὰν περιστέρι,
 ὄντας ἰδῆς ἄσπούργια νὰ διώχνη τὸ ξυφτέρι,
 ὄντεν ἡ θάλασσα σπαρθῆ σιτάρι και κριθάρι,
 ὄντεν ἰδῆς εἰς τὸ βουνὶ νὰ περπατῆ τὸ ψάρι,
 ὄντεν ἰδῆς τὸ πέλαγος ν' ἀρχίση ν' ἀποφρίσση,
 τότες ἐμὲν και σέν, κυρά, θέλουσιν εὐλογῆσει».
 15 Ἡ κόρη ὡς ἦτον φρόνιμη, με γνῶσιν ἐγροικῆθη,
 και πρὸς αὐτὸν τὸν νιώτερον ἦτις ἐπιλογήθη:
 «Ὦντεν ὁ μέγας οὐρανὸς πέση κάτω ἔς τὸ χῶμα,
 και ἡ ἀλήθεια, νιώτερε, φανερωθῆ για ψῶμα,
 ὄντεν ἰδῆς τὴν θάλασσαν και ἀρχίση νὰ γλυκάνη,
 20 ὄντε βρεθῆ για τοὺς νεκροὺς ἀνάστασης βοτάνι,
 ὄντεν ὁ γαῖδαρος γενῆ ἄγγελος νὰ πετάξη,
 ὄντεν ὁ ἥλιος τ' οὐρανοῦ τῆ σιράτα του ν' ἀλλάξη,
 ὄντεν ἰδῆς τῆ ἀσπάλαθους και νὰ γενοῦν μυρσίνη,
 ὄντεν γενοῦν οἱ μέλισσες τοῦ λαγκαδίου σκῖνοι,
 25 ὄντε τὸ φέγγος τ' οὐρανοῦ πέση ἔς τὴ γῆ νὰ σβήση,
 τότες ἐσέν, ἀφέντη μου, θέλω γλυκοφιλήσει».
 Και μέσα ἔς τ' ὄχι κ' εἰς τὸ ναί, μέρωμα κ' εἰς ἀγριάδα,
 ἔσωνε και κατάντανε τῆς μέρας ἡ ἀσπράδα,
 κ' ἐκίνα ὁ κύρ ἥλιος τοῦ δρόμου νὰ φουσκώνη,
 30 τῆς νύκτας τὲς κουρφόβλεπες νὰ τὲς ξεφανερώνη.
 Τότες ὁ νιὸς ἐμίσσεψε ἀπὸ τὴν κορασίδα,
 και σὲ καμμιὰ συνήβασιν δὲν ἤλθασιν, ὡς εἶδα.
 Δεύτερη νύκτα ἔς ὥρες τρεῖς ἐκάτιζε τὸ φεγγάρι,
 ὁ νιὸς ἐγύρευε νὰ μπῆ ἔς τῆς λυγερῆς τὴν χάρι.
 35 Και ἀπεί τις ἀναπάηκε ἡ σιράτα τῶν ἀνθρώπων,
 ὁ νιὸς αὐτεῖνος ἔσωσε ἔς τὸ μαθημένον τόπον.
 Κ' ἡ κόρη, ὡς ἦτον πρὸς αὐτὸν καμπόσο βαρεμένη,

4. Κατὰ τὸν Legrand τὸ ποίημα ἀνάγεται εἰς τὸν 15ον αἰῶνα (ἐνθ' ἀν., σελ. XVIII-XX), ἐνθ' ὁ Ψυχάρης (Essais de grammaire historique néo-grecque, τόμ. I, σελ. 20) φρονεῖ ὅτι ἐγράφη τὸν 16ον αἰῶνα εἰς Κρήτην ἢ Κωνσταντινούπολιν.

5. Βλ. Κ ρ ο υ μ β ἄ χ ε ρ, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας, ἐνθ' ἀν., σελ. 66.

6. Τὸ κείμενον ἀναδημοσιεύεται ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ἐ. Legrand, Bibliothèque grecque vulgaire, ἐνθ' ἀν. Ἐγένοντο δύο μόνον διορθώσεις ἐν στιχ. 187 και 190, ὡς και μεταβολαί τινες εἰς τὸ ὀρθογραφικὸν σύστημα.

7. Ἡ λέξις «Ριμάτα» ἐκ τοῦ ρίμα, σημαίνει ἔμμετρος ἀφήγησις, στιχοῦργημα.

- 40 ἐκάθετο καὶ ἴμενε, κ' ἦτον ἐγνοιασμένη,
 ὅτ' ἦτονε ἔς τὸν ἔρωτα τοῦ πόθου πλανεμένη,
 καὶ ἔς τῆς ἀγάπης τὰ φιλιὰ ἦτον πεδουκλωμένη.
 Ὅντιεν ὁ νιὸς ἀπέσωσεν ἔξω ἔς τὸ παραθύρι,
 ἢ λυγερὴ ἀπὸ ραθυμιάς ἦτονε χρειά νὰ γύρη,
 καὶ μὲ τοῦ δρόμου τὴ φιλιὰ ἔς τὸ παραθύρι σώνει,
 45 ἔφτασεν καὶ ἀκκούμπησε, κ' ἔλαμψε σὰν τὸ χιόνι.
 Καὶ ἀπῆν τὴν εἶδε ὁ νιώτερος, γλυκιὰ ἐχαιρέτισέ την,
 καὶ ἀπὸ τὴν πίκραν τὴν πολλὴ ἐπαρηγόρησέ την·
 κ' εἶπε τῆς: «Τάχα, μάτια μου, κρατεῖς μου κακοσύνη
 ἔς τὰ λόγια, ἔς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ψεσινὴν ἐκείνη!»
 50 «Ἄ σοῦ ἔχα θέλει κάκητα, δὲν ἤθελα προβάλει
 δοσμένον ἔν' ἔς τὸν ἄνθρωπον ἔσεν καὶ ἄλλοῦ νὰ σφάλῃ.
 Καὶ ἂν ἤσφαλες ἐκ τὰς ἀρχὰς τὰ σύντυχες μετὰ σου,
 δυνεσαι τὴν ἡ γνώμη σου ν' ἀλλάξῃ τὴν καρδιά σου
 καί, ἂν ἔν' καὶ θέλεις μου καλόν, μηδὲ μὲ πεισματώνης,
 55 γιὰ τὸν πόνο τῆς ἰστιᾶς τὴ φλόγα μὲ γεμώνεις.
 Εἶτα καὶ θέλεις μου κακόν, κ' ἔχεις με ὄγιά ἔχθρό σου,
 ν' ἀπέχῃς καὶ νὰ μ' ἀγαπᾷς ἔναι ἔς τὸν ὄρισμό σου·
 ἂν ἔν' καὶ ξεύρεις με γιὰ ἔχθρον ἔς τὴν ἐδική σου κρίσι,
 ἔπρεπε νὰ μ' ἀπαρηθῆς ὡσὰν τὸ θέλει ἡ φύσις».
- 60 «ὦ γλυκοπεριστέρα μου, πῶς μοῦ μιλεῖς, κυρά μου,
 ὦ δρόσος τῆς ἀγάπης μου καὶ γλύκα τῆς καρδιάς μου,
 δὲν εἶσαι παρηγόρημα τῆς πίκρας μου τῆς τόσης,
 θέλημα ἔχεις νὰ μὲ ζῆς καὶ ἔξιὰ νὰ μὲ σκοτώσης.
 Ἐσὺ κρατεῖς ἔς τὰ χέρια μου τὸ πνεῦμα τῆς ζωῆς μου,
 65 κ' εἶς ἄγγελος μὲ τὸ σπαθὶ νὰ πάρῃς τὴν ψυχὴν μου·
 κ' ἤθελα νὰ ἴτο μπουρετὸ νὰ ἴστεκες πάντα μπρὸς μου,
 ἀλήθεια ἔς τὴν ἐπιθυμίᾳ, ἔς τὸν πόθον εἶς ἔχθρός μου,
 διατὶ τέτοια καμώματα μάχην οὐδὲ κρατοῦσι,
 οὐδὲ γιὰ μάχην τὰ ἔχουσι αὐτεῖνοι ὁποῦ ποδοῦσι.
 70 Λοιπὸν γιὰ γλυκοποθητὴν σ' ἔχω καὶ γιὰ κυρά μου,
 γιὰ τὴν γιὰ σὲν ὁ ἔρωτας ἔσφαξε τὴν καρδιά μου·
 καὶ ἔς ὅ,τι θέλεις μ' ὄρισε νὰ ἴμαι κ' ἐγώ, τρυγὸνα,
 μὴ μοῦ ζητήξῃς μοναχά, ἀφέντρα μου, ἀρραβῶνα,
 διατὶ γυρίζω ἐλεύθερος καὶ θὲ νὰ μὲ σκλαβώσης,
 75 ἔχω καλλιὰ συζώντανον τοῦ Χάρου νὰ μὲ δώσης».
- «Τὸ λοιπονὶς δὲ μ' ἀγαπᾷς στεριά καὶ μπιστεμένα,
 ἢ τίποτες κακὸ γροικᾷς, ὡσὰ θωρῶ, γιὰ μένα».
- «Ἰντα κακὸ θὲς νὰ γροικῶ, κυρά, ἔς τὴν εὐγενειά σου;
 καὶ τί κακὸ μπουρῶ νὰ πῶ μπρὸς τὰ συγγενικά σου;
 Ὁ κύρις σου ἔναι εὐγενικός, μᾶλλον καὶ ἢ μητέρα,
 80 καὶ σὺ ἴσαι ἀστέρης λαμπιρὸς νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα·
 εἶσαι ἔς τὰ πλούτη θησαυρός, τῆς ἐμορφιάς ἢ χάρι,
 καὶ πᾶσα νιὸς ὀρέγεται τέτοιαν κόρην νὰ πάρῃ».
- «Ἄμμ' ἂ γνωρίζῃς καὶ θωρῆς ἔς ἐμένα τέτοια εἶδη,
 γιὰ τὴν περηφανεύεσαι νὰ δώσης δακτυλίδι;»
- 85 «Διατὶ ποτὲ τ' ἀντρόγυνα δὲν πέφτου ἔς μιὰν καρδίαν,
 μά, σὰν ἀπομακρύνουσι, χάνουν τὴν ἐρωτίαν.
 Σὰν κάμουν ἕνα δυὸ παιδιὰ τὸν πόθον ἀπαρονοῦνται,
 καὶ τὴν ἀγάπην συχαίνονται, τὸν ἔρωτα λησμονοῦνται.

- 90 και ὀπῶναι νιός και δέν πατεῖ ἔς τόν ἔρωταν ἀπάνω,
 ἔς τήν συντροφιά τῶν ζωντανῶν ἐγὼ δέν τόν ἐβάνω.
 Ὡσάν λαροῖ κουρουπιαστὸ ὀκτῶ χρονῶν ἢ δέκα,
 ἐδέτζει ἔναι ἔς τόν ἄνθρωπον βλογητικὴ γυναικα
 εὐλόγησεν ὁ Ἐρωτίας τόν κουρσεμένον πόθο,
 πῶς θές ν' ἀλλάξω τὸ λοιπὸν ἐκεῖνον ὅπου γνώθω ;
- 95 Λοιπὸν, μαλαματένη μου, τοῦτον ὁ νοῦς σου σφάνει
 και ἄς φᾶμεν τήν ἀγάπη μας μὲ διχωσιτὰ στεφάνι
 και ἄς πιούμεν ἀπὸ τῆς φιλιᾶς τὸ δροσισμένο μέλι,
 και αὐτὰ τ' ἄρρεβωνιάσματα ὁ νοῦς σου μὴ τὰ θέλη.
 Νέα κοροῦλα βροῖκεσαι ἔρωτοπλούμισμένη,
 100 σκόπισε ὅτι ὁ καιρὸς τὰ κάλλη σου μαραίνει,
 φύγει και συζαρώνει σε, σὲ γερατειὰ σὲ φέρνει,
 ὁ θάνατος πλακώνει σε, και τότε τί κερδαίνεις ;
 Προδώσου τὸ λοιπονιθές και ἄφες τὸ δακτυλίδι,
 και ἄς φᾶμε μὲ συνήβασι βασιλικὸν ἀπίδι,
 105 και ἄς στέκωμε τήν νιότη μας ἀλλήλως μας δμάδι,
 και ἄς ἡμεστεν ἐλεύθεροι ἔς τοῦ πόθου· τὸ λιβάδι,
 ὅπου ἔν τὰ ρόδα τὰ πολλά, τὰ λούλουδα και τ' ἄθη·
 κ' εἴ τις ἐμπῆ ἔς τέτοιαν ὁδόν, κ' εἰς τέτοιαν σιράτα νά ῥοθη,
 γῆ ἀγάπη ἔναι ζάχαρι, μέλι και γλυκοροῖζι,
 110 και τὰ παιδιὰ ἐκ τῆς μάννες τως ὁ ἔρωτας χωρίζει.
 Και πάντις μὴ ἔμαι χρυσοχὸς νά κάμνω δακτυλίδια,
 νά τὰ χαρίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ σὰ μυρισμέν' ἀπίδια ;
 Ἡ νιότη μου ἔς τὰ χέρια σου μαζί μὲ τὸ κορμί μου,
 ἔντα θέλεις καλλιώτερο τὸ λοιπονίς, ψυχή μου ;»
 115 « Ὡ Παναγία, ποῦ τὰ ἔμαθες και ἔς ποιὸ σκολεῖδὸν ἐμπῆκες
 και ξόμπιασες και πῆρες τα ; τίβοτες δέν ἀφήκες
 ὡς νά ἔθελες νά τὸ ἔκαμνες νά ἔπαιρνες τέτοιαν κόρη,
 και μίλησες ἔτζει χοντρά, σὰ νά ἔσουν ἐκ τὰ ὄρη.
 Και ἂν ἡμουν πάλι τούρκισσα ἢ σκλάβας θυγατέρα,
 120 ἔτζει δὲ μοῦ ἔθελες εἰπεῖ ἐτούτη τήν ἡμέρα,
 ὅπου ἔσαι ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες και ἀπὸ τοὺς τιμημένους,
 και ἀπὸ καλοὺς κ' εὐγενικοὺς τοὺς τόπους γεννημένους,
 ἔπρεπεν τοῦτον εἰς ἔσεν ἐμένα νά διατάσης,
 125 ἂν ἔβλεπες νά πρόδιδα νά μὲ καταδικάσης.
 Μὰ σὺ δὲ ἔμολογᾷς Θεόν, μὰ θὲ νά μὲ ἔντροπιᾶσης·
 σύρε καλῶς και μὴ θαρρῆς τότε νά μὲ γελάσης».
- Και μὲ τοὺς ἀναστεναγμοὺς σφαλᾷ τὸ παραθύρι,
 και ὀμπρὸς ὀπίσω ἐγύρισε τοῦ πόθου τὸ ζαφείρι.
 Και ὁ ἄγουρος ἐγέλασε και ἔμοσε νά ξεδράμη,
 130 εἴτι πεισματικὸν μπορεῖ τῆς λυγερῆς νά κάμη·
 Ἐμίσεψε κ' ἐφῆκε την, ὥστε νά λησμονήση,
 και μὲ καιρὸν νά θυμηθῆ ὀπίσω νά γυρίση·
 διατ' ἦτονε πολυπαθῆς τῆς ἔρωτιᾶς κουρσιάρης,
 εἰς τούτην ἔκαμνε κανεῖς εἰς τήν φιλιάν τῆς χάρης·
 135 τεχνίτης εἰς τήν συντυχιά, δάσκαλος εἰς τήν προᾶξι,
 και μοναχῆ τήν ἄφηκεν ὀγιά νά μὴν πλατάξη.
 Και δέν ἀπέρασε ἀπὸ κεῖ τρακόσιες μιὰ ἡμέρα,
 κ' ἦρθε και ἔπολησμόνησεν ἢ ἄσπρη περιστέρα.

- 140 Καὶ τότες εὐγλωθώθηκεν ὁ νιὸς ἄρματωμένος,
τὸν πόθον ἐδικάζετον καὶ τὴν φιλιὰν καημένος.
Ἄρχιζε καὶ δικάζετον καὶ τὴν φιλιὰν ἐρώτα
ὁ ἔρωτας τὸν ἔσωσεν ἕως τῆς λυγερῆς τὴν πόρτα.
Τὴν πρώτην πόρταν ἤνοιξε, τὴν δεύτερη ραγίζει,
οὐδ' ἄνθρωπος τὸ γροίκησε, οὐδὲ σκυλὶ γαυγίζει.
- 145 Κ' ἤυρε τὴν κόρην καὶ κοίτετον ἕως τ' ὠριὸν τῆς τὸ κρεββάτι,
προσκεφαλάδι ὀλόφρυρο ἕως τὸ στήθος τῆς ἐκράτει.
Ὁ ἄγουρος οβήγει τὸ κερί, καὶ τ' ἄρματά του βγάνει,
κ' εἶπεν «Ὁπ' γεννήθηκε σήμερον ἄς ποθάνη!»
Εἰς τὴν κασέλα ἐκάθισε, ἄτος τοῦ ἐξυπολύθη,
καὶ βγαίνει τὸ προσκέφαλο ἕκ τῆς λυγερῆς τὰ στήθη.
- 150 Ἄβουλά τῆς ἐσήκωσε, ἕως τὰ χέρια τῆς ἐμπῆκε,
καὶ τὸ πεθύμαν εἰς καιρούς, εἰς μιὰν ὥραν τὸ ποῖκε.
Καὶ ξύπνησεν ἡ λυγερὴ ἕως τὰ κανακίσματά τῆς,
καὶ γνώρισε ὅτι ἔχασε εἰς μὴδὲν τὴν παρθενιά τῆς.
- 155 Καὶ ὁ νιώτερος πεισματικὰ ἄρχισε νὰ τῆς λέγῃ,
θωρῶντα πῶς ἐμάνισε εἰς αὐτονε νὰ κλαίγῃ:
«Ἐσύ 'σαι κείνη πῶλεγες νὰ βάλῃς δακτυλίδι;
βάλε ἄρραβῶνα χάμαρη, καὶ βλόγησι σφαγίδι!»
Καὶ μέσα ἕως τὲς ἀγκάλες τῆς τὸν ἄγουρον ἐτήρα,
κ' ἔκλαιγεν καὶ βαραίνετον ἕως τὴν δολερὴν τῆς μοῖραν.
- 160 Ὡς πέρδικα μοιρολογᾷ, ὡσὰν τρυγὸνα κλαίγει,
καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν νιώτερον τοῦτα τὰ λόγια λέγει:
«Ἄβουληθῆς νὰ μ' ἄρνηθῆς καὶ νὰ μ' ἀλησμονήσῃς,
εἰς τὴν Τουρκιὰ ἕως τὰ σίδερα πολλὰ ν' ἀγανακτήσῃς»
165 σὲ τούρκικα σπαθιά βρεθῆς, σὲ Κατελάνου χέρια,
τὰ κριάτα σου νὰ κόψουσι μὲ δίστομα μαχαίρια,
Ἄράπηδες νὰ σ' εὔρουσι καὶ Μῶροι νὰ σὲ σώσουν,
καὶ σ' ὄχλον σαρακήνικον τρεῖς μαχαιρὲς σοῦ δώσουν·
οἱ δυὸ νὰ ἔγγιζον ἕως τὴν καρδιά κ' ἡ ἄλλη ἕως τὰ μυαλά σου,
170 κ' εἰς τὸν ἄφρον τῆς θάλασσης νὰ βροῦσι τὰ μαλλιά σου·
τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια σου νὰ βροῦν εἰς παραγιάλι,
καὶ τὰ μουσοῦδια τὰ βασιᾶς ἕως τὴν ἄμμον νὰ τὰ βγάλῃ,
νὰ δράμου νὰ ῥθουν νὰ σὲ ἴδοῦ ἕκ τὰ συγγενικά σου,
ἢ μάννα σου νὰ κουρευτῆ θωρῶντα τὰ μαλλιά σου.
- 175 Καὶ τότες νὰ ῥθῶ νὰ σὲ ἴδῶ γιὰ παρηγόρημά μου,
ἕως τὸ ξόδι σου νὰ ἔγδικιωθῶ, νὰ δροσιστῆ ἡ καρδιά μου!»
Καὶ πάλι κλαίει, θλίβεται, πάλι μοιρολογᾶται,
καὶ μετὰ τίς γειτόνισσες ἄκου τὸ τί δηγᾶται:
«Ἀκούσετε, γειτόνισσες καὶ συνανάθροφές μου,
180 καὶ σεῖς, κοράσια, ξεύρετε, οἱ ξένες καὶ δικές μου·
ἀμέριμνα μὴ κάθεστε, τὸν ὕπνον μὴ ἀγαπᾶτε,
τὰ μεσημέρια κοίτεστε, τὲς νύκτες ἀγρυπνᾶτε.
Διατάσσω σας καὶ λέγω σας γιὰ τὸ δικό μου βάρος,
γιατὶ ὁ ὕπνος εἰς ἐμὲ ἦτον μέγας Χάρος.
- 185 Τὸν πόθον εἶχα μέσα μου ὡσὰν ἓνα παιγνίδι,
τινὸς οὐδὲν ἐπρόδιδα χωρὶς τὸ δακτυλίδι.
Μὰ στανικῶς, δυναστικῶς ἦλθε καὶ ἔπαρέ με,
κ' εἴτ' ἤθελ' ἔκαμε ἕως ἐμέ, κ' ὕστερα ἐνέμπαιζέ με.
Λοιπὸν ὀπῶναι φρόνιμη ἄς σφικτομανταλώνῃ,

- 190 διατι ὁ ἄνδρας τὴν γυνὴ πάντα τήνε κομπώνει.
 Βρούσι, νερὸ τρεχάμενο, ἔς τὰ λόγια ἴν' ἢ γυναιῖκα
 πιστεύγω το σὰν τὸ γροικῶ φράγκικα καὶ ρωμαῖκα.
 Ἄπο πολλοὺς νὰ ἴβρῆς τινα νὰ τὴν εὐλογηθοῦσι,
 μὰ πλέα εἶναι πίβουλος, ὅπου τὴ συγγελοῦσι
- 195 ἄρονοῦσι καὶ τοὺς ὄρκους των, τὸ θέλουσι νὰ κάμου,
 μὸν νὰ χαροῦν λίγον παιρὸν ἔς τὰ ψώματα τοῦ γάμου.
 Μὴ μὲ κατηγορήσετε γιατί σᾶς τ' ὀρμηνεύγω,
 ἀφῆν ἐμπῆκα ἔς τὸ χορὸ, χρειά μῶναι νὰ χορεύγω.

Τὸ θέμα τῆς ἐρωτικῆς ἀπιστίας, μὲ διάφορον ὁμῶς πλοκὴν καὶ ἐξέλιξιν ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλα στιχουργήματα τῆς ἐποχῆς, ἀποτελεῖ δὲ τὴν ὑπόθεσιν καὶ δύο ποιη-

μάτων τοῦ Μαρίνου Φαλιέρου, τὸ «Ἐρωτικὸν ἐνύπνιον» καὶ τὴν «Ἱστορία καὶ ὄνειρο» τοῦ Φαλιέρου⁸.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΖΩΡΑΣ

8. Νομίζω ὅτι εἰς τινα σημεῖα ὑπάρχει καταφανὴς συγγένεια μεταξὺ τῆς «Ριμάτας Κόρης καὶ Νέου» καὶ τῆς «Ἱστορίας καὶ ὄνειρου» τοῦ Φαλιέρου, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν διάλογον ὡς καὶ εἰς στίχους τινάς. Πβ. «Ριμάτα» :

τὸ λοιπνὶς δὲ μ' ἀγαπᾷς στεριά καὶ μπιστεμένα (στ. 75)

καὶ «Ἱστορία καὶ ὄνειρο» :

νὰ ἴναι ποτὲ νὰ μ' ἀγαπᾷς ἴσια καὶ μπιστεμένα (στ. 463)
 μὰ ὡς ποθητὴ καὶ φρόνιμη στεριῶ καὶ μπιστεμένο (στ. 571)

ἑπίσης «Ριμάτα» :

καὶ ἄς φᾶμε μὲ συνήβασι βασιλικὸν ἀπίδι (στ. 104)

καὶ «Ἱστορία καὶ ὄνειρο» :

σ' ἔτα μυρίζῃ τὸ γλυκὸν νὰ φάγωμεν ἀπίδι (στ. 700)

